

PRIPREMA DJETETA ZA ŠKOLU

Dijete koje je spremno za početak školovanja ima pozitivan stav prema školi i raduje se tome kao dokazu svoje odraslosti i zrelosti. Ovaj stav treba podržavati jer olakšava učenje i prihvaćanje obveza te svladavanje poteškoća. Stoga, dragi roditelji, na vrijeme pripremite dijete za promjene u njegovom životu koje će se dogoditi kada krene u školu. Kao pomoć u tome možete koristiti sadržaje kojeg vam nudimo.

Uživajte u vremenu provedenom sa svojim djetetom kroz pripreme za školu i sretno!

KOMPETENCIJE KROZ RAZLIČITA RAZVOJNA PODRUČJA

EMOCIONALNI I SOCIJALNI RAZVOJ

- **Emocionalna stabilnost i samoregulacija**

- dijete je najčešće dobro raspoloženo
- podnosi neuspjeh
- može se strpjeti, pričekati red
- lako se odvaja od roditelja

- **Samostalnost i neovisnost**

- usvojilo je kulturno-higijenske navike
- samostalno je u jelu, oblačenju, obuvanju
- vodi brigu o svojim stvarima, posprema igračke i radni prostor

- **Samozastita**

- zna kako se ponašati u potencijalno opasnim situacijama (nepoznata mjesta, neznanci, nepoznati predmeti)
- može se oduprijeti pritiscima vršnjaka i neznanaca u činjenju neprimjerenih postupaka (zna reći NE)
- zna kome se povjeriti, tražiti pomoć
- zna osnovna pravila ponašanja u prometu
- zna svoju adresu, važne telefonske brojeve

- **Prosocijalna ponašanja**

- pokazuje osjetljivost za emocionalna stanja i doživljavanja drugih, suosjeća
- iskazuje brigu za druge, brižno se ponaša prema vršnjacima, drugim osobama, ostalim živim bićima
- pruža pomoć kome je potrebna, pruža utjehu onome tko je u nevolji

- **Timski rad**

- voli se družiti s vršnjacima na sadržajan i konstruktivan način, pokazuje interes za suradnički rad u grupi
- ponaša se tolerantno prema onima s kojima surađuje, čuje i prihvaća drugačija mišljenja
- iznosi i obrazlaže svoja razmišljanja, ideje i prijedloge, pregovara o njima i "otрпи" kritiku
- nesuglasja i konflikte rješava pregovaranjem i dogovorom

SPOZNAJNI RAZVOJ

- **Stjecanje pojmova i odnosa među njima**

- boja-prepoznaje i imenuje boje i nijanse
- geometrijski likovi-prepoznaje i imenuje krug, trokut, kvadrat i pravokutnik
 - povezuje likove s predmetima iz neposredne okoline (oblik kruga, trokuta...)
- geometrijska tijela-razlikuje kuglu, valjak, kocku kvadar, stožac
- vrijeme-zna, razumije i koristi pojmove za označavanje vremena:

- prije-poslije-sada-za vrijeme
- jučer-danas-sutra
- jutro-podne-večer
- dani u tjednu i njihov slijed
- godišnja doba
- pokazuje interes za sat i kalendar
- pokazuje interes za prošlost i budućnost

prostor-zna pojmove prostornih odnosa, razumije ih i primjereno koristi:

- gore-dolje, ispred-iza, ispod-iznad, u-na, naprijed-natrag, između, bliže-dalje
- lijevo-desno- na sebi, na papiru, u prostoru
- suprotnosti*-npr. toplo-hladno, dan-noć, puno-malo, crno-bijelo...

- **Informiranost o svijetu oko sebe**

- o *biljnom svijetu*-upoznavanje, razlikovanje i imenovanje različitih vrsta voća, povrća, žitarica, cvijeća, ljekovito bilje
- o *životinjskom svijetu*-domaće, šumske, divlje životinje, životinje u vodi, ptice, kukci
- o *zanimanjima odraslih*
- o *materijalnim i duhovnim dobrima*-tradicijskim i kulturnim obilježjima, važnim datumima, blagdanima
- o *prometnim sredstvima* (na kopnu, zraku, vodi), prometnicama, ponašanju u prometu
- o *reljefu*- rijeke, jezera, mora, brijeg, livada, šuma, park, grad, selo
- o *prirodnim pojavama*-kiša, snijeg, led, vjetar
- o *fizikalnim pojavama*-mjerjenje, magnetizam, svjetlost, gibanje, ravnoteža...

MOTORIČKE KOMPETENCIJE

- **Složene motoričke vještine**-hoda po gredi, samostalno se ljulja, preskače preko vijače, izvodi kolut naprijed, vodi loptu, pleše...)
- **Preciznija senzomotorika**

- ima usvojenu dominantnost ruke-lateralizaciju
- izvodi precizne pokrete rukama, šakama, prstima i usklađuje ih sa senzornim podacima (osobito vizualnim):
- crta čovjeka s dijelovima tijela i detaljima
- boja unutar crta
- izrezuje škalicama jednostavnije likove
- oblikuje papir (brod, avion...)
- lijepi papir, karton...
- oblikuje tijesto, glinu, plastelin
- prišiva gumb
- zabija "čavliće" u podlogu
- provlači niti u tkanju
- dobro organizira razmještaj na papiru
- piše svoje ime
- rado crta i sudjeluje u različitim aktivnostima tipa papir-olovka

KOMUNIKACIJSKE KOMPETENCIJE

- pravilno izgovara sve glasove
- dozvoljeno je umekšano izgovaranje sljedećih glasova: Š, Ž, Č, Ć, DŽ, Đ zbog ispadanja prednjih zubića
- lako koristi složene rečenične strukture
- pravilno se gramatički izražava (koristi množinu, jedninu, zamjenice, govori pravilno u rodu i padežu)
- zna verbalno iskazati po čemu su neke stvari, bića slični, a po čemu različiti
- pričanje uključuje događaje, teme i likove
- zna prepričati kraći događaj ili priču u pravilnom slijedu: uvod, tijek, završetak
- govor potpuno prilagođava socijalnim situacijama
- vodi duge razgovore
- kontrolira glasnoću i volumen govora
- prisutan je pojačani interes za slova
- može rastaviti poznate riječi na slogove
- prepoznaje i imenuje s kojim glasom počinje i završava riječ
- zna imenovati riječi na zadani glas
- zna prepoznati da li je zadani glas na početku riječi, na kraju ili na sredini
- od pojedinih glasova zna sastaviti jednostavnu riječ (O-K-O = OKO)
- zna rastaviti jednostavne riječi na glasove (MIŠ= M-I-Š)
- uspostavlja se veza slovo –glas
- prepoznaje simbole slova i brojki

Iako djeca čitanje i pisanje usvajaju po polasku u školu, u predškolskom periodu se razvijaju neke vještine koje utječu na taj proces:

- slušna pažnja
- vizualna percepcija
- vizualna i slušno-govorna memorija
- sukcesivne funkcije (praćenje slijeda u vremenu i prostoru)
- vizualno -motorna i slušno –motorna koordinacija
- prostorna orijentacija
- grafomotorika
- jezična kompetencija

Kroz praćenje usvajanja ovih vještina možemo preduhitriti kasnije teškoće. Dijete prije dolaska u prvi razred mora savladati predčitalačke vještine jer su one nužan preduvjet za stjecanje čitalačkih vještina. Vještine ovladavanja slogovima, rimom i glasovima (fonološka svjesnost) su najbolji pokazatelj uspjeha u počecima usvajanja čitanja i pisanja.

Većina djece ove vještine usvaja bez teškoća ako roditelji svakodnevno rade s djetetom. Ako s njim aktivno razgovaraju, čitaju mu, upozoravaju na važnost čitanja i pisanja, proširuju njegov rječnik i daju mu dovoljno prilika da samo isprobava vještine pričanja, prepričavanja, rukovanja s knjigom, bilježnicom, pisaćim priborom dijete će biti dobro pripremljeno za učenje čitanja i pisanja u školi. Jako su važne govorničke vještine djeteta: razumijevanje smisla rečenica, uočavanje da se rečenica sastoji od riječi, da rečenica ima značenje, da priča ima početak, sredinu i kraj. Prije polaska u školu dijete bi trebalo znati kako se drži knjiga, da tekst ide slijeva nadesno i odozgo nadolje, znati okretati listove, da se tekst –priča sastoji od rečenica, rečenice od riječi, a riječi od glasova. Svako dijete se razvija svojim tempom, tako da je vrlo važno da roditelji prate potrebe i interese svoga djeteta. Važno

ulogu ima vrtić jer u njemu djeca stječu određene navike, usvajaju vještine i obveze i uče se ponašanju u grupi vršnjaka.

Kako prepoznati poteškoće?

Već u vrtiću možemo prepoznati djecu koja potencijalno mogu razviti teškoće čitanja i pisanja. Takva djeca obično teško razlikuju glasove (S-Š, Š-Ž,S-Z...), ne uočavaju početni i/ili zadnji glas u riječima, teško povezuju glasove u riječi (P-A-S = PAS), imaju teškoće u praćenju slijeda (zadaci crtanja likova u slijedu), lošije crtaju u odnosu na svoje vršnjake, zrcalno pišu slova ili imaju teškoća u zapamćivanju oblika slova, imaju lošu slušno-govornu memoriju (pamćenje pjesmica), manji opseg vokabulara, jednostavnu strukturu rečenice...

IGRE ZA RAZVOJ FONOLOŠKE SVJESNOSTI

TRAGAČ - uz slikovnicu ili vani u šetnji, tragamo za riječima koje počinju na određeni glas (u početku izaberite glasove koji su slušno uočljiviji koji se po potrebi mogu produžiti i naglasiti npr. sssok, rrrrrriba, ššššuma i sl.), poslije proširujemo igru na način da tražimo glas kojim riječ završava...

U TRGOVINI - djeca vole kupovati u zamišljenoj trgovini. Organizirajte igrokaz, tako da je dijete kupac koji treba kupiti predmete koji počinju određenim glasom.

GLASOVNA SLIKOVNICA - za ovu igru poslužiti će vam reklamni prospekti i stare novine. Glasovna slikovnica izrađuje se postupno. Na svakom listu papira u kutu napišemo veliko tiskano slovo abecede, izrežujte zajedno slike iz kataloga i lijepite ih na listove na odgovarajući početni glas.

GDJE JE GLAS - nacrtajte na papiru pravokutnik i podijelite ga na tri dijela, trebat će vam i jedna figurica ili žeton. Izgovarajte pojedine riječi u kojima se zadani glas javlja na različitim pozicijama u riječi (na početku, u sredini, na kraju). Ovisno na kojem se mjestu glas nalazi dijete stavlja figuricu na lokomotivu, prvi ili zadnji vagon.

SMISLI RIJEČ - kažemo djetetu da smisli riječ koja počinje (završava) istim glasom kao i riječ koju predložimo.

DOVRŠI RIJEČ - djetetu kažemo da pogodi riječ koju želimo izgovoriti npr. "Ma..." (maska). Navodimo ga da se prisjeti što više riječi na zadani slog ili kažemo djetetu da ćemo mi izgovarati početak riječi, a ono kraj (me-do, ko-koš itd).

PLJEŠĆIMO SLOGOVE - izgovaramo riječ s različitim brojem slogova, a dijete treba ponoviti riječ uz pljeskanje po slogovima. Pljeskati je potrebno toliko puta koliko je slogova u zadanoj riječi.

TKO U KOJOJ KUĆICI ŽIVI - nacrtamo na papiru velike kućice s različitim brojem prozora i bez vrata; kućicu s jednim, dva i tri prozora. Dijete razvrstava kartice sa slikama prema broju slogova u riječima.

GRADIMO KUĆICU - predložimo djetetu da od sličica "ciglica" izgradi kućicu, uz uvjet da se za izgradnju smiju koristiti samo riječi u kojima je prisutan zadani glas.